

Overdenking dienst 14 maart 2021, vierde zondag van de lijdenstijd,

Voorganger: Koen Holtzapffel

Thema: Hoe welkom is Jezus eigenlijk?

Bijbeltekst Marcus 6: 1 – 6

Jezus krijgt geen erkenning in Nazareth en doet er geen wonderen, een profeet wordt in zijn eigen stad en tijd niet geëerd. In de onze tijd wel?...

Hij ging vandaar weg om zich naar zijn vaderstad te begeven en zijn leerlingen gingen met Hem mee. 2Toen het sabbat was, begon Hij te onderrichten in de synagoge. De talrijke toehoorders vroegen verbaasd: “Waar heeft Hij dat vandaan? En wat is dat voor een wijsheid die Hem geschonken is? En wat zijn dat voor wonderen, die zijn handen verrichten? 3Is dat niet de timmerman, de zoon van Maria en de broeder van Jakobus en Jozef en Judas en Simon? En wonen zijn zusters niet hier bij ons?” En zij namen aanstoot aan Hem. 4Maar Jezus sprak tot hen: “Een profeet wordt overal geëerd behalve in zijn eigen stad, bij zijn verwanten en in zijn eigen kring.” 5Hij kon daar geen enkel wonder doen, behalve dat Hij een klein aantal zieken genas die Hij de handen oplegde. 6Hij stond verwonderd over hun geloof. Jezus ging rond door de dorpen in de omtrek, waar Hij onderricht gaf.

Voorbede:

God van liefde, uw zoon kwam op aarde met een boodschap van liefde en solidariteit. We vinden het vaak lastig om ons echt voor die boodschap te openen. We doen wel of Jezus welkom is, maar is hij dat ook echt. En verandert er dan wat of gaan we toch liever onze eigen gang? Help ons God om uw en Christus' geest van liefde over ons vaardig te laten worden. Vanuit die geest bidden we voor de mens die niet gezien wordt, dat iemand naar hem om ziet. Bidden we voor het kind in angst, dat iemand zich over haar ontfermt. Bidden we voor wie moedeloos is van coronatijd. Dat zij licht blijft zien aan het eind. Bidden we voor onze gemeenschap en voor de stad waarin wij gemeente zijn. God ontferm u.

Overdenking

Vrijzinnige dominees krijgen wel eens het verwijt dat ze van kunst en literatuur meer weten dan van de inhoud van de bijbel. Op het gevaar af dat u mij dat ook gaat verwijten, begin ik vandaag met de beroemde parabel over Jezus en de groot inquisiteur uit De gebroeders Karamazow. De beroemde roman van Dostojewski. De schilder El Greco maakte van de inquisiteur een prachtige afbeelding.

Wanneer de katholieke kerk in de zestiende eeuw op het toppunt van haar macht verkeert en de gevreesde inquisitie vermeende ketteren meedogenloos vervolgt, precies op dat moment keert Jezus terug op aarde in het streng katholieke Sevilla. Nee, hij komt niet in majesteitlijke pracht en praal, maar als een arme, als een verworpene en uitgestotene. De stokoude grootinquisiteur van Sevilla, hoog van gestalte met ingevallen ogen, hij herkent Jezus onmiddellijk en laat hem in de boeien slaan. Vervolgens maakt hij Jezus duidelijk dat hij absoluut niet welkom is. Jezus is voor hem maar een lastpak, een onrustzaaier, iemand met een hemelse boodschap van vrijheid en naastenliefde en zelfopoffering. Een mooie boodschap is het

zeker, maar niet voor de aarde. Sorry Jezus, zegt de inquisiteur, jouw boodschap maakt de mensen alleen maar ongelukkig. Mensen willen helemaal geen vrijheid, liever lopen ze achter iemand aan die ze precies vertelt wat ze moeten doen. De mensen willen helemaal geen hooggestemde idealen. Geef ze brood en spelen en ze zijn tevreden. En tenslotte, ze willen helemaal geen boodschap over zelfopofferende liefde, nee ze willen wonderen en goedkoop geluk. De inquisiteur geeft de mensen wat ze willen, en hij doet dat in Jezus' naam. Dus wat komt Jezus hier eigenlijk nog doen? Jezus ontregelt. 'Gij zijt gekomen om ons te storen. Morgen zal ik u doen verbranden. Ik heb gezegd.' ...En Jezus, hoe reageert hij op de woorden van zijn hoogbejaarde tegenstander? Ik citeer: 'Hij blijft zwijgen. In de drukkende stilte zien ze elkaar zwijgend in de ogen. ... Plotseling schrijdt de gevangene op de inquisiteur toe en kust hem zacht op de bloedeloze lippen. Dat was zijn antwoord! De grijsaard siddert, er trilt iets om zijn mondhoeken, hij keert zich naar de deur, opent deze en zegt: Ga heen... en kom nooit terug, nooit, nooit. De gevangene gaat heen over de wijde zwijgende pleinen van de slapende stad en verdwijnt in het duister.. En de ander? De kus van Christus brandt hem op het hart, brandt... brandt...

Aldus de ontvangst van Jezus in Sevilla. Welkom is hij er niet. Is dat niet een van de rode draden in zijn leven: niet welkom in Bethlehem, niet welkom in de stad van zijn jeugd Nazareth, we hoorden het. Niet welkom in Jeruzalem. Laat hij liever weg blijven, die onruststoker. Het roept de vraag op of Jezus eigenlijk wel welkom is op dat beroemde schilderij van de Belg James Ensor, De intocht van Christus in Brussel.

Het doek hing vroeger in Antwerpen maar tegenwoordig hangt het in het Getty Museum in Los Angeles. Ensor schilderde het enorme doek in 1888, hij leefde van 1860-1949. Ensor had een Britse vader en een Vlaamse moeder. James groeide op in Oostende waar zijn moeder een winkel had in souvenirs en carnavalsartikelen, waaronder maskers. En die maskers zijn veelvuldig op zijn schilderijen te zien. Het maakt die schilderijen kleurrijk, vrolijk en geliefd. Maar vergis je niet, wie een masker draagt heeft ook iets te verbergen. Ensor was zich daarvan bewust. Wie een masker draagt speelt een rol en doet zich anders voor dan ie in werkelijkheid is. Het is alles schone schijn. En dat betreft ook het doek Christus' intocht in Brussel.

Op het doek is een opeen geperste menigte te zien. Een kleurige massa met hoedjes en maskers. Het lijkt carnaval wel, of de intocht van Sinterklaas. Of is het wellicht Jezus' intocht in Jeruzalem op Palmzondag? De fanfare is erbij, een rechter, militairen, een groep vrouwen, iemand van de kerk, zelfs de dood is van de partij. Maar Ensor schildert al die deelnemers bepaald niet positief: de rechter is verwaand, de militairen grijnzen, de burgerij is zelfvoldaan, de dokter draagt een tovenaarshoed, de pompeuze bisschop speelt tamboer-majoor. Ja, Burgemeester en schepenen zijn zelfs getooid in clownskostuum. De wereld wordt even op z'n kop gezet, binnenstebuiten gekeerd, maar lang zal dat niet duren luidt de boodschap: morgen is alles weer normaal en keren rust en regelmaat terug. Net als na carnaval.

En te midden van die vrolijke schijnwereld heeft Ensor Jezus afgebeeld, letterlijk in het midden op een ezeltje. Maar ook al vormt Jezus het middelpunt, prominent aanwezig is hij beslist niet. Je moet goed zoeken, je bent hem zo kwijt. Er is niets triomfantelijks aan zijn intocht, hij lijkt met zijn broze gezicht eerder een gevangene van de menigte die bijna onder de voet gelopen wordt. De aandacht wordt eerder getrokken door een vaandel, rood van kleur, een beetje smoezelig, met daarop de tekst Vive la Sociale, leve het gemeenschappelijke. Het klinkt bijna spottend. Want er zijn daar wel veel mensen bij elkaar, maar zijn ze ook echt betrokken op elkaar of is het eerder ieder voor zich? Houden ze rekening met elkaar of verdringen ze elkaar om zelf zo prominent mogelijk in beeld te komen. Willen ze Jezus zien of eerder zelf gezien worden? 15 minutes of fame. Ook de door Ensor zo vaak geschilderde maskers vallen weer op. Jezus draagt geen masker, veel van de omstanders wel. Als je Jezus ontvangt met een masker op, wat is dan eigenlijk je intentie? Neem je Jezus boodschap dan echt serieus en wil je je ervoor openen?

Of gaat het je meer om de opwindende van het moment, ‘Jezus is in de stad heb je hem al gezien?’ Jezus als aangenaam verzetje, en morgen is het weer als vanouds, alsof er nooit een Jezus in Brussel is gearriveerd.

In Nazareth en Sevilla is de ontvangst dus ijsig, in Brussel lijkt de ontvangst hartelijk, maar de mensen hebben het veel te druk met zichzelf om echt iets met Jezus’ boodschap te doen. Het aardige is dat ook de Belgische schrijver Dmitri Verhulst liet inspireren door het schilderij van Ensor. In 12 hoofdstukken, door hem 12 staties genoemd, vertelt hij het verhaal van de drukke voorbereidingen in de stad Brussel als het gerucht vernomen wordt dat Jezus de stad zal bezoeken op 21 juli, in volle komkommertijd. Alleen het gerucht al maakt alles anders. Onmiddellijk ondergaat de Belgische hoofdstad een metamorfose. De gevels worden opgeknapt, bloembakken geplaatst en de criminaliteitscijfers duiken plotsklaps naar een nulpunt. Terwijl de politici bakkeleien over de vraag wie belangrijk genoeg is om Jezus te ontvangen en met hem te praten, krijgt de stad voor het eerst in haar lange geschiedenis een heel menselijk gelaat. Eindelijk oog voor de daklozen, illegalen, dronkaards en armoedzaaiers. Zelfs de metro ruikt fris. Dan breekt de grote dag aan. En o lieve help, Jezus’ komst blijkt een goed voorbereid mediagerucht, een canard, een mediahype waar iedereen ingestonken is. Teleurgesteld keert iedereen huiswaarts. Weg magie, weg schone intenties, weg humaniteit. Business as usual.

En toch...ergens blijft er dat verlangen, die hoop dat het anders kan. Dat Jezus, de man van het goede nieuws echt welkom is onder ons. Waar je dat aan zou kunnen merken? Ik zou zeggen: je merkt het als we ons hart echt openen voor zijn goede boodschap van vrede en gerechtigheid. Je merkt het als we hem herkennen in onze naaste, als we hongerigen voeden en naakten kleden, als we de schepping bewaren, kortom als we Jezus’ komst op aarde niet meer beperken tot een eenmalige happening maar als we het laten uitgroeien tot een eeuwigdurend feest van humaniteit.

Laat dus met hart en handen zien dat Jezus welkom is onder ons: ‘wilt gij uw Heer ontmoeten, zo maak voor Hem ruim baan’ (Lied 439: 2).

Amen